

PIRMOJO DRAUDIMO BROKERIO BIURAS

1994 m. vasarą į svečius pas akademiką Vytautą Statulevičių atvažiavo svečias. Nepaprastas svečias – jaunystės laikų draugas Petras Adamonis, kurio nebuvo matęs 50 metų. Priežastis, kodėl jie 50 metų vienas kito nelankė, visiškai pateisinama. Petras, kaip man susitikęs pasakojo, 1944 m. vasarą bėgo nuo bolševikų. 1940 m. birželio 16 d., kai jis dar buvo gimnazistas, į Lietuvą pirmiausia įžengė rusų armija. Po poros mėnesių iš jų, daugiausia komunistų, buvo suformuota nauja Lietuvos valdžia, kuri vykdė visus teisėtus ir neteisėtus Maskvos nurodymus.

– Kaip galėjau iš Lietuvos nebėgti – po metų birželio 14 d. suolo draugą išvežė į Sibirą. Už tai, kad kiekvieną sekmadienį į bažnyčią vaikščiojo. Ne taip, kaip įprastos davatkos, kurios ten ėjo iš neturėjimo ką namuose veikti. Jonas per mišias kunigui patar-naudavo. Kai kiti gimnazistai tyčiodavosi – klapčiuku vadindavo, jis tik nekaltai šypsodavosi ir bendramoksliai, pamatę, kad ant jų neužpyksta, vėl imdavo Jonu kreiptis. Net įkyrių mūsų Jonas ne-leisdavo užmušti – negalima, juk tai Dievo kūrinys. Jei Dievas musę sukūrė, tai, matyt, žinojo, kuriam tikslui, tik mes, mirtin-gieji, nežinom. Taigi ją užmušti – nuodėmė. Tiesa, kunigui jos išpažinti nereikia, aiškino Jonas, kai po pamokų ant ežero kranto gulėjom, o jo nuogas kojas ir rankas puolė musės. Manot, stribai klausėsi, kai jis vos ne verkdamas jiems teisinosi nei Smetonos,

nei dabartinei valdžiai niekuo nenusikaltęs – nors greitai būsiantis 17 metų, per visą gyvenimą net musės nėra užmušęs, nors jos žalos nemažai padarė. Ir ką? Ėmė tą nekaltą avinėlį, kaip gimnazistės jam negirdint vadindavo, ir išvežė kartu su tėvais į Šiaurę. Karo metais iš jo giminaičių sužinojau – mirė tundroje vargšelis, amžiną jam atilsį. Ne, pone Valiauga, Lietuvoje likti buvo tas pats, kaip savanoriškai pasmerkti save mirčiai nežinant, kur tai atsitiks – tėvynėje, Sibire ar Kamčiatkoje. Kai rusai 50 km nuo mūsų kaimo patrankas užtaisinėjo, sprukau ir aš neatsigręždamas iš Lietuvos į Vakarus...

Supažindino su Petru Adamoniu, tiksliau, davė jam mano telefono numerį Šerpytis ar kas kitas iš Valstybinės draudimo įstaigos (VDĮ), nes gyvendamas Kanadoje Adamonis paskutinius 40 metų dirbo draudimo brokeriu. Profesiniais tikslais lankydamasis VDĮ paprašė suorganizuoti susitikimą su rimtu, geru draudimo brokeriu. Jam VDĮ paaiškino, kad Lietuvoje nėra nei rimtų, nei gerų brokerių – tik vienas „Finalas“, kažką panašaus kaip ir jūs Kanadoje darantis.

– Laisvo laiko iki pietų turėjau, tai paskambinau jums. Ačiū, kad su manimi, iš anksto nesusitarusiu, sutikote susitikti. Atvykau su žmona – irgi lietuvė, tik su ja susipažinome Kanadoje. Ar neprieštarausite, jei ji kartu su manimi pabus? Viena pas Statulevičius, gyvenančius Antakalnyje, važiuoti nenori.

Aišku, neprieštaravau. Kol stovėdami kalbėjomės, viskas buvo gerai, bet kai svečius reikėjo sodinti, kilo problema. „Finalas“ tuomet nuomojosi dabar bankrutuojančio banko „Snoras“ pastato antrame aukšte 214 numeriu pažymėtą nediduką (15 kv. m) kambarėlį. Jame turėjome 4 kėdes. Vienoje prie lango sėdėjo buhalterė, šalia jos – mano pavaduotojas Jurijus Baliulis, priešais buhalterę – aš, direktorius, o ketvirta kėdė buvo laisva, skirta klientui. Matau, muistosi J. Baliulis – mato, jog ir aš sutrikęs, kad nėra kaip svečių susodinti. Nejaukiausiai pasijuto ir svečiai. Matyt, mintyse prakeikė sumanymą apsilankyti brokerio

1954-1994 — 40 YEARS OF EXCELLENCE

TEL. 722-3545
FAX. 722-3546

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

INSURANCE BROKERS · COURTIERS D'ASSURANCES

3907A ROSEMONT BLVD.
MONTREAL, QUE. H1X 1L7

FIRE
AUTOMOBILE
CASUALTY
LIFE

FEU
AUTOMOBILE
RISQUES DIVERS
VIE

Malonus Tamsta,

Šiais metais sukanka 40 metų nuo darbo pradžios. Pradėjome 1954 m. "Adamonis ir Budriūnas" vardu, 1959 m. "Petras Adamonis" vardu o nuo 1963 m. "Adamonis Insurance Agency Inc." vardu.

40-mečio sulaukus nuoširdžiai dėkojame klientams už pasitikėjimą pavedant apdraudas ir visiems už parodytą dėmesį ir rekomenduotus klientus. Dėkojame bendradarbiams už nuoširdų ir sąžiningą darbą, Dievui už sveikatą ir sėkmę. Su Jūsų pasitikėjimu ir dėmesiu tęsime darbą toliau, siekdami abipusės naudos draudimo srityje. Kviečiame pasinaudoti 40-ties metų patyrimu.

biure, kuri įsivaizdavo įrengtą pagal vakarietiškus standartus – juk Lietuva penkti metai nepriklausoma valstybė. Matau, kaip susirūpinęs pavaduotojo veidas nušvito nepakartojama, tik jam, Baliuliui, būdinga šypsena – pašoko nuo kėdės ir nieko nesakęs nėrė pro duris. Po kelių akimirkų grįžo su penkta, pasiskolinta kėde.

Vos tik susėdome, nejaukią tylą dėl nelemtos istorijos su penkta kėde nutraukė P. Adamonis ištiesdamas man puošnų voką, kuriame vėliau radau jo laišką – padėką savo klientams. Fragmentą to laiško ir publikuoju, nors nuo jo gavimo praėjo beveik 20 metų.

Visą gyvenimą buvau tiesus su pašnekovais, – pradėjo netrumputį pasakojimą P. Adamonis, – Nepatinka man žmonės, kurie akyse geručiai, blogo žodžio iš jų neišgirsi, o vos tik už durų tris žingsnius žengę apšneka net ir bičiulius: „Na, ir šeiminkai. Į draugus taikosi, o mus, svečius, tokios prastos kokybės kava vaišino, tartum norėtų, kad greičiau išeitume.“

Čia J. Baliulis vėl parodė išradingumą – nieko neaiškindamas išėjo iš kambario ir po poros minučių grįžo su trimis puodukais garuojančios kavos (pastato pirmame aukšte buvo bufetėlis).

– Nepavydžiu jums, pone Valiauga, – tęsė pokalbį svečias. – Pasakysiu jums tiesiai – joks save gerbiantis verslininkas neis į tokį brokerio biurą, kuriame šeštas žmogus vargu ar tilptų. O jei koks vargšas pensininkas ir užklys, tai iš jam įformintų polisų komisinio atlygio (nežinau Lietuvoje kainų) tik sriubai pinigų užteks.

– Kad mes makleriai, o ne brokeriai, nuo vokiško žodžio „makler“, – bandau nusukti pokalbį nuo skurdžios mūsų biuro aplinkos aptarinėjimo.

– Negerai, labai negerai, kad pasivadinate makleriais. Ir aš prieš karą, kaip ir Petras, Lietuvoje gyvenau. Mūsų miestuke tik žydukus, kurie mėgdavo pasukčiauti, makleriais vadindavo. O kaip jūsų įstatymuose parašyta? – į pokalbį įsiterpė iki šiol tylėjusi Adamonienė. Supratau jos pastabą ir nuo tos dienos pradėjau klientams prisistatinėti draudimo brokeriu.

– Jei norite pragyventi iš brokerio verslo, kuo greičiau bėkite šio pastato, kurio šeimininkai, užuot iškvietę meistrą ir įstiklinę lauko duris, fanera jas apkalė. Kanadoje net negrų gyvenamuosiuose rajonuose to nepamatysite.

Dar daug praktiškų patarimų P. Adamonis tąsyk davė. Iš tikro, kaip susitikimo pradžioje prisipažino, tiesus žmogus jis buvo – į vatažodžių nevyniojo. Gera jam buvo patarinėti, tuomet pagalvočiau, kai 40 metų brokeriauja – laiko pakankamai turėjo: ne tik nuosavą biuro pastatą pasistatė, bet ir kompiuteriais visus darbuotojus aprūpino. O mes pirmą kompiuterį tik po metų įsigijome. Ir tai ne pirkome, o iš „Draudos“ dovanų gavome. Juo niekas iš „Finalo“ taip ir nesugebėjo išmokti dirbti. Labai seno modelio buvo, be to, 10–12 metų Vokietijoje „Alte Leipziger“ biure atidirbęs. Ko norėti iš tokios senienos.

– Išeidamas jums, Vytautai, jei leidžiate jus vardu vadinti, duosiu paskutinį patarimą. Kai prasigyvensite, biurą statykite

geroje vietoje ir didelį. Aš pasistačiau dvigubai didesnę negu reikėjo dviejų aukštų pastatą. Pusę jo išnuomojau kredito unijai ir trečdaliu padidinau savo pajamas. Būdavo, ateina žmogus į uniją kredito imti, o ji unijos darbuotojai siunčia į antrą aukštą pas Adamonį draustis. Ir jiems gerai, ir man gerai, – atviravo svečias.

– Kad jums gerai, tai aišku, bet kokia nauda jiems? – negalėjau suvokti šios verslo schemas.

– Ogi tai, kad aš iš unijos tik simbolinį nuomos mokestį ėmiau – jie tik už eksploatacines išlaidas sumokėdavo. Man tai atsipirkdavo su kaupu – nebegaišdavau laiko ieškodamas klientų. Būdavo dienų, kada nespėdavome jų aptarnauti, tada siųsdavau pas savo draugą, irgi brokerį, už kvartalo biurą turėjusį. Jis skolingas nelikdavo – jei ne klientų atsiųsdavo, tai kartkartėmis penktadieniais bare alumi pavaišindavo.

Iki tol visą laiką skardžiu balsu kalbėjęs svečias reikalus apie alų vos krutindamas lūpas iššnabždėjo, mat už kelių žingsnių koridoriuje stovėjo žmona. Lydėjau svečius į gatvę, stengdamasis kuo greičiau pranerti pro fanera užkaltas duris. Kvietimo užėti į bufetuką dar vieno kavos puoduko atsisakė – laukia pietūs pas Statulevičius. Atsisakė ir kad palydėčiau iki troleibuso stotelės:

– Nereikia, pasigausime taksi.

Likau Algirdo gatvėje padėti jiems sugauti taksi. Pats pavėžėti negalėjau, nes „Finalas“ dar neturėjo nė vienos transporto priemonės. Mano asmeninį žigulį, kaip rašiau anksčiau, buvo pagrobę. Kaip tyčia tuo laiku (arti pietų pertraukos) laisvų taksi nebuvo ir iš P. Adamonio išgirdau bene svarbiausią patarimą – brokeris privalo nekalbėti apie kliento verslo reikalus, mokėti laikyti liežuvį už dantų, tik taip gali įgyti klientų pasitikėjimą. Aš tą patarimą praplėčiau – nekalbėdavau ne tik apie klientų verslo dalykus, bet ir apie jų asmeninius rūpesčius. Lietuva maža

ir vienas per kitą draugų rate, prie alaus bokalo, aptardami verslo, tarp jų draudimo, reikalus apšnekėdavo ir mane. Jų nuomonė buvo vienoda – Valiauga apie dalykus, apie kuriuos akis į akį kalbėtasi, net sūnui Edgarui, kartu dirbančiam, niekuomet nėra prasitaręs. Taigi klientų, kurie tą mano savybę žinojo, kasmet daugėjo. Buvo net tokių, kurie šeimoje kilusiomis problemomis dalijosi. Tiesiog žmogui reikėdavo išsipasakoti, juolab, kad jo klausydavausi įdėmiai ir neužduodavau papildomų klausimų. Kas žmogui ant širdies guli, tegu pats ir išsipasakoja. Kam jo mintis blaškyti dar kažkokiais klausimais.

„Finale“, vėliau pakeitusiame pavadinimą į „Aon Lietuva“, dirbo jauni darbuotojai – studentai arba ką tik baigusieji mokslus. Kai kitą rytą po vieno iš retų įmonės darbuotojų vakarėlių švytintis kolega pas mane atėjo pasigirti, kad, po vakarėlio palydėjęs kolegę namo, šįryt gėrė skaniai jos išvirtą kavą, nesusilaikiau:

– Ko tu, pagyrų puode ir avine, apie moterį, kuri tavim patikėjo, visam pasauliui trimituojji?!

– Ne, direktoriau, tik jums pirmam pasakiau...

– Jei kam nors dar apie tai prasitarsi, po penkių minučių gatvėje atsidursi – man darbuotojai, nemokantys laikyti liežuvio laikyti už dantų, nereikalingi, jau nekalbu apie moralinius dalykus. O kaip tavo išgrūdimą iš darbo įforminti, su juriste Edita tikrai sugalvosime. Mano pasirašytame įsakyme, dėl tavo atleidimo, apie kavą tikrai nebus nė žodžio. Žinok, yra gera lietuvių patarlė: norėdamas mušti šunį, visuomet rasi lazda. Ar supratai, ką norėjau pasakyti?

– Taip, pone direktoriau, viską supratau, aš pats tylėsiu kaip žuvis, tik kad ji draugėms nepasigirtų.

– O tai jau tavo problemos su ja susitarti. Kavą tu, o ne aš šįryt su ja gėriau.

Ir ko šis nevykėlis pas mane pasipuikuoti atėjo?“ – galvojau. Nei draugas, nei bendraamžis jo buvau. Darbuotojas iš jo – nelabai vykęs. Tai žinojau iš įmonės kompiuterininko Jauniaus, kuris

nuolat man pateikdavo informaciją, kiek kuris darbuotojas nuo mėnesio pradžios uždirbo pajamų. Tas pagyrūnas buvo gal ir ne paskutinis sąrašė, bet netoli nuo galo. Matyt, žmogaus liežuvį valdė išvakarėse išgertas alus, o ne protas, padariau išvadą ir įnikau į pradėtą skaityti raštą.

Iš dabartinio „Snoro“ pastato, kaip patarė P. Adamonis, pabėgome dar tais pačiais metais. Ir gerai padarėme. Įsikūrėme Algirdo gatvėje, tiesiai priešais „Draudą“. „Draudos“ darbo su agentūromis ir brokeriais skyriaus vadovu dirbo Robertas Šuliuskas. Jis įkalbėjo mane prie „Finalo“ išorės durų pakabinti „Draudos“ agentūros iškabą. Daugelis klientų, skubančių (o tokie buvo beveik visi) į „Draudą“ pirkti nelaimingų atsitikimų draudimo ar žaliosios kortelės polisų, patingėdavo pėsčiomis eiti keliasdešimt metrų iki „Draudos“ administracinio pastato, esančio Algirdo g. 3, ir pasukdavo į „Finalą“, įsikūrusį priešingoje gatvės pusėje. Čia jų laukdavo visuomet besišypsanti, Marytė Grikinienė. Taip jie sutaupydavo kelias minutes dar ir dėl to, kad „Draudos“ akcininkai buvo įdiegę vokišką tvarką – įmonės apsauga, budėjusi prie durų, privalėdavo visus atvykėlius sustabdyti ir iškviesti darbuotoją, pas kurį atvyko lankytojas. Apsaugininkai nematydavo, kur tuo metu būdavo kviečiamas darbuotojas, tad skambinėdavo po visus skyrius, o klientas jau imdavo nervintis, todėl kitą sykį nedvejodamas eidavo iš karto į „Finalą“. Patalpas „Finalui“ priešais „Draudą“ pasirinkome sąmoningai – dalis klientų mėgsta pasitikrinti draudimo įmokos dydį dar ir kitose su draudimu susijusiose vietose. Toks klientas, būdavo, pirmiausia užėina į „Draudą“, ten viską išsiaiškina ir prieš priimdamas galutinį sprendimą užsuka pas mus – gal pigiau įsigis draudimo polisą. Aišku, brokeris privalo siūlyti potencialiam draudėjui ir kitus draudimo rinkoje esančius variantus. Visai būdavo. Vieni rinkdavosi kitą draudiką, kitiems būdavo priimtinas „Draudos“ variantas ir mes išrašydavome jų polisą – negi varysi klientą atgal į „Draudą“.